

الرحمن الرحيم

کتابخانه

۱۸

لعن و سلام

با تشکر از: معاونت آموزش و تبلیغ نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها
نویسنده: صالح حائری

آستان قدس رضوی
معاونت تبلیغات و ارتباطات اسلامی
آدرس: حرم مطهر امام رضا (ع)، اداره پاسخ‌گویی به سؤالات دینی و اطلاع‌رسانی
تلفن و دورنگار: ۰۵۱۱-۲۲۴۰۶۰۲
pasokhgoo@razavi.tv

اشاره

پرسیدن برای یافتن راه، خود، ارزش است...
و هر فرهنگی که به پرستشگری بها دهد
و زیباترین، دقیق‌ترین و ساده‌ترین پاسخ‌ها را پیش رو بگذارد،
گسترش و دوام خود را تضمین کرده است.
مهم، انتخاب بهترین راه است...
و **ره‌نما** گامی است در این مسیر.
همگام ما باشید و با طرح دیدگاه‌های رنگارنگتان، یاری‌مان کنید.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

« إِنَّ الَّذِينَ يُؤْذُونَ اللَّهَ
وَرَسُولَهُ لَعَنَهُمُ اللَّهُ فِي
الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَأَعَدَّ
لَهُمْ عَذَابًا مُهِينًا »

« بی گمان کسانی که
خدا و پیامبر او را آزار
می رسانند خدا آنان را
در دنیا و آخرت لعنت
کرده و برایشان عذابی
خفت آور آماده ساخته
است. »

احزاب (۳۳)، آیه ۵۷.

یک خاطره!

چند هفته پیش، برای یک اردوی دانشجویی از چند استان دعوت شدم در میان پرسش‌ها، یکی از دانشجویان پرسید: چرا ما زیارت عاشورا می‌خوانیم و لعن می‌کنیم؟! یکدفعه سکوت بر جلسه حاکم شد چون تعدادی از دانشجویان اهل سنت نیز حضور داشتند.

جهت پاسخ به آنها گفتم: اصل «لعن» در قرآن وجود دارد: آن جا که می‌خوانیم: «إِنَّ الَّذِينَ يُؤْذُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ لَعَنَهُمُ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَأَعَدَّ لَهُمْ عَذَابًا مُّهِينًا» (۱)؛ «بی‌گمان کسانی که خدا و پیامبر او را آزار می‌رسانند خدا آنان را در دنیا و آخرت لعنت کرده و برایشان عذابی خفت‌آور آماده ساخته است».

مهم آن است که معنای «لعن» را بدانیم و کسانی که سزاوار «لعن» هستند را مشخص کنیم و به چگونگی و کیفیت «لعن» نیز آشنا باشیم. تا علاوه بر اینکه به طور منطقی این کار را انجام

دهیم؛ احساسات و عواطف دیگران را تحریک یا جریحه‌دار نکنیم.

واقعیت این است که بسیاری از اهل سنت، علاقمند به اهل بیت علیهم‌السلام هستند و امامان را به عنوان فرزندان پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله احترام می‌گذارند و حتی موارد بسیاری دیده شده که از ترکمن صحرا و کردستان به زیارت امام رضا علیه‌السلام و حضرت معصومه علیها‌السلام آمده‌اند و علاوه بر نماز و زیارت حتی حاجت خود را گرفته‌اند. و اگر آنها به بعضی صحابه احترام می‌گذارند به عنوان صحابه پیامبر و احترام به پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله می‌باشد. اما اگر همین‌ها ببینند که برخی مانند یزید فرزندان پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله را کشته‌اند ناراحت می‌شوند و بی‌زاری می‌جویند. اینک جهت تحلیل و بررسی این موضوع به طور مختصر مطالبی را مطرح می‌کنیم؛

معنای لعن

«لعن» در لغت به معنای راندن و دور کردن است (۲) و در اصطلاح به معنای دور شدن از رحمت الهی، سلب توفیق و گرفتار شدن به عذاب الهی است (۳).

لعنت شدگان در قرآن

- کتمان کنندگان حق (۴).
- کشندگان و قاتلان مؤمنان (۵).
- پیمان شکنان و مفسدان (۶).
- آزاردهندگان خداوند و پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله (۷).

آزار دهنندگان پیامبر صلی الله علیه و آله

پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله از سوی بسیاری از مشرکان، منافقان و حتی تازه مسلمانان بدخواه اذیت و آزار دید و این آزارها نسبت به آن حضرت و خاندان و فرزندانش حتی پس از رحلت ایشان ادامه یافت.

اینک به چند نمونه اشاره می شود:

۱. قال رسول الله صلی الله علیه و آله: «فَاطِمَةُ بَضْعَةٌ مِنِّي يُؤْذِنُنِي مَا آذَاهَا» (۸)؛ «فاطمه پاره تن من

است؛ مرا آزار داده آنچه او را بیازارد».

۲. قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: «مَنْ آذَى عَلِيًّا فَقَدْ آذَانِي» (۹)؛ «هر کس علی را بیازارد، همانا مرا آزرده است».

شدیدترین آزارها و جنایات نیز در صحنه کربلا و در روز عاشورا به وقوع پیوست. به طوری که حقانیت و مظلومیت امام حسین علیه السلام و خاندان پیامبر صلی الله علیه و آله در طول تاریخ به یادگار ماند و روسیاهی و پلیدی یزیدیان و لشکریان ابن زیاد در طول تاریخ بیش از پیش رسوا گشت.

چگونگی لعن

باید بدانیم «لعن» غیر از «سب» و دشنام است. چنان که در قرآن مجید می‌خوانیم: «وَلَا تَسُبُّوا الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ فَيَسُبُّوا اللَّهَ عَدْوًا بِغَيْرِ عِلْمٍ كَذَلِكَ زَيْنًا لِكُلِّ أُمَّةٍ عَمَلُهُمْ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّهِمْ مَرْجِعُهُمْ فَيُنَبِّئُهُم بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ» (۱۰)؛ «و آنهايي را كه جز خدا مي‌خوانند دشنام مدهيد كه آنان از روي دشمنی [و] به نادانی خدا را دشنام خواهند داد اين گونه براي هر امتی

کردارشان را آراستیم آنگاه بازگشت آنان به سوی پروردگارشان خواهد بود و ایشان را از آنچه انجام می‌دادند آگاه خواهد ساخت».

همچنین امام علی علیه‌السلام هنگامی که در جنگ صفین، لشکریانش در مقابل دشنام‌های لشکریان معاویه، زبان به دشنام آنان گشودند آنان را از دشنام دادن منع کردند و گفتند که «انی اکره لکم ان تکنوا سبابین...» (۱۱)؛ «من خوش ندارم شما دشنام دهنده باشید...». از این رو لازم است از هرگونه دشنام، کلمات ناسزا و رفتارهای افراطی و توهین‌آمیز خودداری شود.

در ادعیه، زیارات و روایات معتبر شیعی نیز، از برخی چهره‌های سیاسی مشهور، هیچ‌گاه به نام، نفرین و لعنت نشده‌اند و حتی در نهج البلاغه امام علی علیه‌السلام از آنان به نام، اعتراض و شکوه نمی‌کند - اگر چه معلوم است که اعتراض حضرت از چه کسانی است - بلکه بیشتر تلاش شده است تا معیار دوستی و دشمنی ارائه گردد رعایت این نکته، در حساسیت زدایی و حفظ اتحاد میان مسلمانان تأثیرگذار است اگر چه باید معیارها و مفاهیم را بدون کاستی و انحراف

ارائه کرد تا نسل‌های آینده بر عمق مظلومیت شیعه و هر آنچه بر امامان معصوم علیه السلام رفته است آگاهی داشته باشند.

چرایی لعن

لعن در زبان قرآن، دوری از رحمت حضرت حق است که صفت فعل خداوند است و خواه در دنیا و خواه در آخرت، همان عذاب و عقوبت است... و لعن سایر لعن کنندگان درخواست دوری از رحمت خداست که اثر روانی در جامعه انسانی نیز دارد و موجب دوری و طرد شخص ملعون می‌شود و شخص ملعون را از حیث اجتماعی، رسوا می‌سازد. پس در لعن تنها نفرین و ابراز تشفی و تنفر از بدان نیست بلکه اعتراض به هر آنچه ستمگری و کتمان حقیقت است. از روایات متعدد به دست می‌آید که جریان لعن فرستادن و لعن کردن، ریشه‌ای سیاسی - اجتماعی دارد.

در جوامع امروزی نیز شعار مرگ بر... که در مبارزات سیاسی اجتماعی علیه کسانی داده می‌شود

نیز موجب نفرت و تأثیر روانی خاص در جامعه است. اگر این اعلام نفرت توسط گروه حق و جویای حقیقت انجام شود موجب روشننگری، بیداری و توجه دادن به ابعاد سیاسی اجتماعی دین است.

خطر بنی امیه

واقعیت این است که امام علی علیه السلام و خاندان رسالت، با تمام ناسپاسی ها و مظلومیت هایی که تحمل کردند؛ جهت حفظ وحدت مسلمانان، حریم ها را رعایت کردند. اما نسل ابوسفیان، آنجا که منافع و دنیاطلبی خودشان را در خطر می دیدند هیچگونه حریمی را رعایت نمی کردند به همین جهت حضرت امیرالمؤمنین علی علیه السلام در نهج البلاغه نسبت به خطر بنی امیه هشدار می دهد و از ستمگری آنها علیه دین و مردم، خبر می دهد (۱۲).

«آگاه باشید همانا ترسناک ترین فتنه ها در نظر من، فتنه بنی امیه بر شماست، فتنه ای کور و ظلمانی که سلطه اش همه جا را فرا گرفته و بالای آن دامن گیر همه نیکوکاران است...»

فتنه‌های بنی‌امیه پیایی با چهره‌ای زشت و ترس‌آور و ظلمتی مانند تاریکی عصر جاهلیت بر شما فرود می‌آید» (۱۳).

پدیدار شدن حکومتی چون بنی‌امیه نتیجه رفتارهای ناشایست بعد از پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله است. عدم ترویج صحیح اندیشه‌های دینی، عدم نشر مناسب و شایسته فرهنگ قرآنی، مشغول کردن مردم به جنگ‌های غیرضروری و بسنده کردن به ظاهر قرآن و بازماندن از حقیقت و ژرفای آن، منع کتابت حدیث، جلوگیری از پرسش‌گری و ایجاد فضای خفقان و وحشت در جامعه، خشونت‌ورزی و مقابله تند و سخت با مخالفان، تلاش برای حفظ حکومت و قدرت به هر نحو ممکن و ادعای تلاش در راه حفظ دین برای عوام، خانه‌نشین کردن علی‌علیه‌السلام این مبلغ راستین اسلام و یاور بی‌بدیل پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله و رشد جهالت و خرافات و تعصبات و بالآخر دنیاگرایی موجب شد تا مردم به حکومتی مانند معاویه و یزید تن دهند و گردن به فرمان آنان نهند.

حریم شکنی معاویه کار را به جایی رساند که حتی مورد اعتراض فرزند خلیفه اول قرار گرفت

ولی او برای حفظ قدرت و سلطنت خویش، حتی احترام خلفا را رعایت نکردند. هنگامی که «محمد بن ابی بکر» به حکومت منصوب گردید نامه‌ای به «معاویه» نوشت که در آن به بیان فضائل امام علی علیه‌السلام در جهاد و حلم و سبقت در اسلام و... و از سوی دیگر، پلیدی‌ها و خبائثت‌های معاویه اشاره کرد و در آن معاویه را «انت اللعین ابن اللعین» خطاب نمود. وقتی این نامه به معاویه رسید جوابیه‌ای نوشت که بخشی از آن چنین است:

«هان ای پسر ابی بکر، اندیشه‌ی خود بنمای و اندازه و قدر خویش بشناس... این پدر تو بود که مهار سلطنت مرا زمینه‌سازی و اساس ملک مرا تثبیت کرد. اگر آنچه با علی می‌کنیم درست است پدرت اول این کاره بود و اگر ستم و جور است، پدرت اصل آن بوده و ما به یاری او این کار را کرده‌ایم، هنگامی که پیامبر صلی الله علیه و آله وفات کرد پدر تو و فاروق او عمر، اول کسی بودند که حق وی گرفتند و مخالفت او نمودند، آنگاه او را به بیعت خود دعوت کردند و چون او تعلل کرد در صدد قتل او بر آمدند. پس تو اول پدرت را عیب جویی کن یا این حرف‌ها را ترک کن» (۱۴).

لعن کنندگان امام علی علیه السلام!!

«صحيح مسلم» تصريح می کند که معاویه بن ابی سفیان به سعد ابن ابی وقاص گفت: «مَا لَكَ لَا تَسُبُّ أَبَا تُرَابٍ» (۱۵)؛ «چرا ابوتراب را ناسزا نمی گویی؟!!»
همچنین ده ها حدیث دیگر حاکی از این است که معاویه سب و لعن به حضرت علی علیه السلام را پایه گذاری کرد.

حریر بن عثمان علی علیه السلام را در صبحگاهان هفتاد مرتبه و در شامگاهان نیز هفتاد مرتبه لعن می کرد؛ «إِنَّهُ كَانَ يَلْعَنُ عَلِيًّا فِي الصَّبَاحِ سَبْعِينَ مَرَّةً وَ فِي الْعِشَاءِ سَبْعِينَ مَرَّةً» (۱۶).
رفتار معاویه و یزید با بهترین صحابه پیامبر صلی الله علیه و آله و عزیزترین افراد نزد پیامبر صلی الله علیه و آله هیچگونه توجیهی ندارد آنها حتی به دشنام و ناسزا اکتفا نکردند بلکه به قتل و جنایت آلوده شده اند.

آیا تاکنون وهابیون به این رفتار زشت معاویه اعتراض کرده اند؟!

اینک داوری کنید؛

خداوند متعال، کسانی که تنها کتمان حق کرده اند را سزاوار لعنت دانسته است: «إِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنزَلْنَا مِنَ الْبَيِّنَاتِ وَالْهُدَىٰ مِنْ بَعْدِ مَا بَيَّنَّاهُ لِلنَّاسِ فِي الْكِتَابِ أُولَٰئِكَ يَلْعَنُهُمُ اللَّهُ وَيَلْعَنُهُمُ اللَّاعُنُونَ» (۱۷)؛ «کسانی که نشانه‌های روشن و رهنمودی را که فرو فرستاده‌ایم بعد از آنکه آن را برای مردم در کتاب توضیح داده‌ایم نهفته می‌دارند آنان را خدا لعنت می‌کند و لعنت‌کنندگان لعنتشان می‌کنند».

آیا چنان افرادی که جامعه بشریت را از امام به حق محروم ساخته اند سزاوار لعن و نفرین در طول تاریخ نیستند؟!

البته باید بدعت‌گذاران و قاتلان را از پیروان ناآگاه جدا دانست و نسبت به دوست‌داران صحابه راستین پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله احترام گذاشت و با سلام و سلامتی با آنها زندگی مسالمت‌آمیز داشت و هر چه بیشتر از فضایل اهل بیت علیه‌السلام برای آنان گفت تا با حق و حقیقت بیش از پیش آشنا شوند.

۱. احزاب (۳۳)، آیه ۵۷.
۲. مفردات راغب، ص ۷۴۱.
۳. جوادى آملى، تفسير تسنيم، ج ۵، ص ۴۶۱.
۴. بقره (۲)، آیه ۱۵۹.
۵. نساء (۴)، آیه ۹۳.
۶. رعد (۱۳)، آیه ۲۵.
۷. احزاب (۳۳)، آیه ۵۷.
۸. صحيح مسلم، ج ۷، ص ۱۴۱، باب فضائل فاطمه؛ صحيح بخارى، ج ۴، ص ۲۱۰، باب مناقب قرابة الرسول؛ مسند احمد حنبل، ج ۴، ص ۵؛ سنن ترمذی، ج ۵، ص ۳۶۰.
۹. مسند احمد حنبل، ج ۳، ص ۴۸۳؛ صحيح ابن حبان، ج ۱۵، ص ۳۶۵؛ مستدرک حاکم، ج ۳، ص ۱۲۱؛ الاصابه، ج ۴، ص ۵۳۴؛ اسد الغابه، ج ۴، ص ۱۱۴.
۱۰. انعام (۶)، آیه ۱۰۸.
۱۱. نهج البلاغه، خ ۲۰۶.
۱۲. الا و ان اخوف الفتن عندى عليكم فتنه بنى اميه فانها فتنه عمياء مظلمه....».
۱۳. نهج البلاغه، ترجمه دشتی، خ ۹۳، ص ۱۲۳.
۱۴. نهج البلاغه، ابن ابی الحديد، ج ۳، ص ۱۸۹.
۱۴. صحيح مسلم، حديث ۲۴۰۴.
۱۴. تهذيب التهذيب، ج ۲، ص ۲۰۷.
۱۴. بقره (۲)، آیه ۱۵۹.

چرا حجاب؟ چرا چادر مشکی؟

هفت گام برای زندگی مشترک

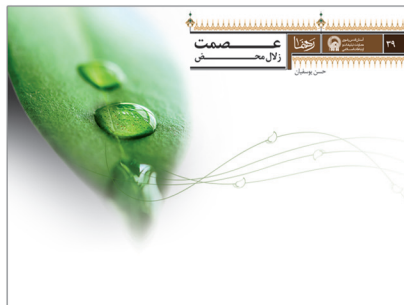
دوستی؛ مهارت ها و ظرایف

پناه اهل زمین

نظر شما چیست؟

عصمت؛ زلال محض

دام خرافات و کمندرهایی از آن

پرسش‌هایی از جنس عاشق‌سورا

